

AVALUAR PER DECIDIR

Prendre decisions a partir de l'avaluació

En l'avaluació orientada a l'aprenentatge, avaluar és un procés que comporta:

SABER-NE
MÉS

Aquest procés que porta a prendre decisions, orientades a la millora dels aprenentatges, s'ha de produir a tots els nivells: decideix l'alumne, decideix el docent i decideix l'equip de professorat.

Recollir dades

En el moment de la planificació hem establert almenys un objecte avaluable, amb el qual l'alumnat ha de demostrar que ha assolit l'objectiu d'aprenentatge que ens havíem fixat, si respon a uns criteris de qualitat concrets. Aquest objecte avaluable en la major part dels casos és un producte comunicatiu, oral o escrit. Sovint es tracta d'un examen, però hi ha moltes més formes de recollir informació sobre el que pot fer l'alumne: una exposició oral, un [text multimodal](#), una maqueta... Per bé que els canals verbals són els més freqüents i l'escola n'ha de garantir el domini comunicatiu, cal ser divers en les demandes perquè no tot l'alumnat es comunica pels mateixos canals amb la mateixa comoditat.

En qualsevol cas, sempre avaluarem el producte que permeti veure si s'ha assolit l'objectiu concret que ens havíem fixat. Per exemple, si l'objectiu era aplicar les fórmules d'inici i de tancament d'una exposició oral, ens fixarem exclusivament en aquests dos moments de la tasca i no avaluarem altres aspectes, com poden ser la fluïdesa en l'exposició o l'ús d'un vocabulari adient.

Analitzar-les

L'anàlisi de la informació obtinguda s'ha d'orientar a determinar si l'alumne ha assolit els objectius fixats i, si no és el cas, quins aspectes concrets necessita millorar per assolir-los. Per tant, no pot ser una valoració subjectiva, sinó que s'ha de recolzar en aspectes concrets i consensuats prèviament. I, d'altra banda, perquè ajudi l'alumne a progressar ha de proporcionar una informació tan precisa

i detallada com sigui possible. Per això, cal disposar, en aquesta fase, d'instruments d'anàlisi objectius, concrets i consensuats: els criteris d'avaluació.

Aquests criteris d'avaluació s'han d'haver consensuat amb l'alumnat, per tal que puguin saber amb detall quin és el resultat que se n'espera ("estarà bé si...") i siguin capaços d'analitzar la seva producció i decidir en conseqüència.

En aquest moment del procés d'avaluació, haurem de detectar, entre altres aspectes, quines mancances o aspectes millorables tenen a veure amb elements lingüístics i quina dificultat concreta evidencien:

- Ens havíem fixat algun objectiu de caire lingüístic? S'ha assolit? Què pot haver fallat i per què? (Llenguatge **de** l'aprenentatge)
- Ha sorgit, en el curs de l'activitat, algun element lingüístic o cultural que hàgim incorporat? Hem decidit avaluar-lo? Què en podem dir? (Llenguatge **en** l'aprenentatge)
- Detectem alguna mancança o algun saber susceptible de millora que no havíem previst en els objectius o que pensàvem que ja estava assolit? (Llenguatge **per a** l'aprenentatge)

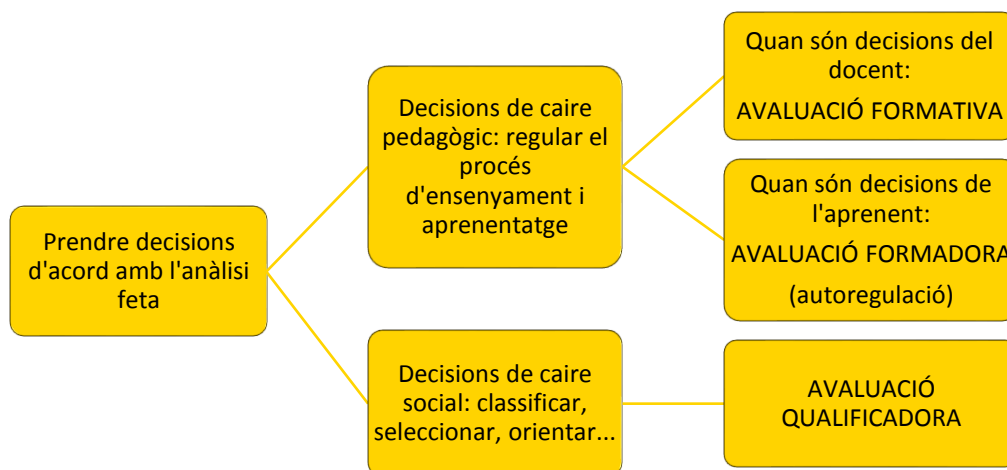
Prendre decisions en conseqüència

Un cop identificat l'aspecte susceptible de millora, hem de decidir com podem reorientar els propers passos per donar-hi resposta: ens cal regular el procés d'ensenyament-aprenentatge. Encara que s'orientin a la mateixa finalitat, les decisions de l'aprenent i les decisions del docent seran diferents:

- **Les decisions de l'alumne** s'hauran d'orientar a autoregular-se a partir de la seva anàlisi, però també a partir de les aportacions dels companys (coavaluació) o del docent. Aquesta autoregulació requereix, al seu torn, un aprenentatge i disposar de moments per a la necessària reflexió. És molt recomanable, per orientar l'alumne, presentar-li possibles accions per a la millora, de manera que pugui escollir la que li sigui més adient.¹
- **Les decisions del docent** porten, en la majoria dels casos, a replantejar com ensenya: què caldrà reprendre, on haurà d'incidir a continuació, quins canvis li caldrà introduir en la planificació, quines ajudes que no havia previst haurà de proporcionar... Algunes seran decisions d'aplicació immediata, però d'altres seran anotacions per tenir en compte en cursos posteriors: si falta alguna bastida de suport, si algun pas és massa brusc...

¹ Vegeu l'apartat [Autoregulació](#).

El docent també s'haurà de plantejar com ha d'ajudar l'alumne a autoregular-se: quin feedback li proporcionarà, en quin moment, com propiciarà que en sigui capaç...

Font: Sanmartí, 2022.

Documentar el procés

És important documentar tot el procés: què estem avaluant (objectiu d'aprenentatge) i amb quins criteris d'assoliment, i quines decisions hem pres en conseqüència.

Documentar no és qualificar, per bé que un aspecte de l'avaluació, necessari en diversos moments de l'escolarització, és l'avaluació qualificadora. Tanmateix, diversos instruments que tradicionalment s'han orientat a la qualificació, com la llibreta de notes, poden servir per documentar les observacions recollides, l'anàlisi que en fem i les decisions preses.

Les decisions de l'equip docent

La informació de l'avaluació també ha de servir perquè l'equip de professorat del centre arribi a acords, tant verticals (per cursos) com horitzontals (dins de cada departament didàctic i entre departaments), per graduar els aprenentatges i decidir les estratègies d'ensenyament més adients per al seu alumnat. Aquestes decisions poden generar-se a partir d'avaluacions externes (les proves de competències bàsiques, les proves PISA, etc.), però, sobretot, a partir de les rutines d'avaluació internes del centre, en cada equip docent o en cada àmbit curricular.

Sovint, en l'avaluació es manifesten problemes que no es poden resoldre en el marc d'una matèria concreta o en un sol curs escolar, ni per part d'un sol docent. Per això, cal acordar estratègies conjuntes i, especialment, seqüenciar els aprenentatges al llarg de les etapes. En el cas dels elements lingüístics associats al TILC, es fa evident aquesta necessitat. Per exemple, presentar els gèneres propis de cada matèria en una progressió lligada a la complexitat de cadascun, o seqüenciar l'aprenentatge de les funcions cognitivolingüístiques:

Cal, doncs, definir quins són els sabers que cal treballar i seqüenciar-ne la progressió al llarg dels cursos. On centrar la progressió dependrà de:

- Les característiques de l'àmbit curricular que vulguem seqüenciar. Per exemple, la progressió anterior, en el cas de l'àmbit de Matemàtiques, segurament inclourà la demostració.
- Els punts de partida de l'alumnat. Una bona forma d'acordar-los és començar establint uns criteris d'avaluació i concretar-los en indicadors que permetin identificar-ne els graus d'assoliment. És a dir, elaborar rúbriques de cada aspecte que es vulgui treballar.

Aquests acords de centre facilitaran les decisions dels docents i, si s'acompanyen de l'elaboració d'instruments adients (com les rúbriques) i es treballen per tal que els alumnes se'ls facin seus, també els ajudaran a autoregular-se.

En aquest procés de centre, és fonamental diferenciar amb claredat quins són els aprenentatges que considerem bàsics per a una progressió adequada de l'alumnat i, per tant, és imprescindible garantir. Aquesta identificació facilitarà que els acords siguin sostenibles en el temps i que el professorat que s'incorpora al centre entengui el perquè d'aquestes decisions i la necessitat de respectar-les.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- AL·LÈS, G.; SANMARTÍ, N.; VILÀ, N. [*Experiència d'elaboració de rúbriques de gèneres discursius*](#). Tresor de recursos. [Consulta: 01/03/2022]
- ROTLLAN, M.; MUÑOZ, M.; GARCIA, A.; GRIMALT, C.; HERNÁNDEZ, M.; MARBÀ-TALLADA, A.; DOMÈNECH-CASAL, J. (2022). "[El pla de Departament](#)

[Phi: una empenta lingüística a la competència científica](#)". A: *Ciències*, 43.

UAB. [Consulta: 15/02/2022]

- SANMARTÍ, N. (2022). [L'avaluació de la llengua oral a les àrees](#). Conferència. Servei Educatiu Baix Llobregat 1. [Consulta: 07/03/2022]